

ESPEN DAHL OG TOVE MIDTSUNDSTAD
**AFP-PENSJONISTENES ALTERNATIVE MULIGHETER:
ER DET FORSKJELLER MELLOM SEKTORENE?**

FAFO-NOTAT 1994:2

© Forskningsstiftelsen FAFO 1994
ISSN 0804-5135

INNHOOLD

INTRODUKSJON	4
FRAMGANGSMÅTE	4
RESULTATER	4
UFØREPENSJON	4
ARBEIDSLEDIGHET	4
OPPSUMMERING OG DISKUSJON	5
TABELLER	6
UFØREPENSJON	6
ARBEIDSLEDIGHET	8

INTRODUKSJON

Finansdepartementet har gitt FAFO følgende oppdrag: Å utarbeide kommenterte kryss-tabeller over AFP-pensjonistenes sektortilknytning og relevante spørsmål om valg mellom avtalefestet pensjon (AFP) på den ene side og arbeidsledighet og uførepensjon på den andre. Dette notatet er FAFOs svar på oppdraget. Det kan med fordel leses sammen med vårt forrige notat om samme tema: Kommer avtalefestet pensjon i stedet for uførepensjon og arbeidsledighetstrygd?

FRAMGANGSMÅTE

Vi har krysstabulert alle 11 tabeller i det forrige notatet med utgangspunkt i sektortilknytning, det vil si privat, kommunal/fylkeskommunal og statlig. I det foreliggende notatet svarer tabellnummereringen nøyaktig til nummereringen i det forrige notatet med unntak av at opprinnelige tabell 1 og tabell 6 er her delt i tre tabeller, henholdsvis 1a, 1b og 1c og 6a, 6b og 6c.

For alle bivariate tabeller har vi gjort en signifikanstest - en kji-kvadrattest - som tester om det er uavhengighet mellom de to variablene. Selv om det er forskjeller i tabellene i en eller annen retning, forteller signifikanstesten oss i hvilken grad disse skyldes at vi har å gjøre med et tilfeldig utvalg, altså at det skyldes slumpen. Vi skal, slik konvensjonen er, anvende et signifikansnivå på 5 prosent. Vi reserverer våre kommentarer til sammenhenger som er (nesten) statistisk sikre i denne forstand.

RESULTATER

UFØREPENSJON

Vi ser av signifikanstestene under tabell 1-5 at ingen tabeller avviker fra uavhengighet med et signifikansnivå på 5 prosent. Sagt på en annen måte: De forskjeller man eventuelt måtte finne mellom sektorene skyldes med stor sannsynlighet tilfeldigheter.

Tabell 1a er nærmest statistisk signifikant med et nivå på .08431. Her er det prosentvis flere i privat sektor som oppgir helse som grunn til at de har gått over på AFP. For de øvrige uførepensjonstabellene er det ikke grunnlag for å si at det er noen sikre forskjeller mellom sektorene.

ARBEIDSLEDIGHET

Arbeidsledighetsvariablene er vist i tabell 6-11 nedenfor. Signifikanstestene viser at i tabell 7-11 er sammenhengene statistisk sikre på 5 prosent nivå. I tabell 6b er resultatet nesten sikkert, mens det er langt fra sikkert i tabell 6a. Tabell 6c gir ikke grunnlag for å trekke slutninger overhode siden ingen har oppgitt arbeidsledighet som tredje grunn til å gå av.

Hva viser tabellene med signifikante eller nesten signifikante sammenhenger?

Tabell 6b viser at det er prosentvis flere i privat sektor enn i offentlig som oppgir at de ville mistet jobben likevel som (annen) grunn for at de har gått av med AFP.

Tabell 7 viser at det er prosentvis flest i privat og statlig sektor som oppgir at færre arbeider på tidligere arbeidsplass. Disse to skiller seg fra kommunal/fylkeskommunal sektor der en mindre andel rapporterer dette. Forskjellen mellom de offentlige sektorene er imidlertid ikke signifikant.

Tabell 8 viser, kanskje noe uventet, at det er i privat sektor prosentvis flest oppgir at bedriften fortsatt eksisterer. Andelen er mindre i kommunal/fylkekommunal sektor og minst i statlig sektor, men forskjellen mellom de to offentlige sektorene er ikke signifikant.

Tabell 9 viser at det er prosentvis flest i privat sektor som var permittert på pensjoneringstidspunktet. For de to andre sektorene er det kun en person i hver som oppgir dette.

Tabell 10 viser at det er prosentvis flere i privat sektor enn i de to offentlige som sier de ville blitt arbeidsledige dersom de ikke hadde valgt AFP. Det er ingen signifikant forskjell mellom kommunal/fylkeskommunal og statlig sektor. Tabell 11 viser at det er bare i privat sektor man har mulighet for gavepensjon.

Ikke i noen av tabellene er de innbyrdes forskjellene mellom kommunal/fylkeskommunal og statlig sektor signifikante.

OPPSUMMERING OG DISKUSJON

I hovedsak er det ikke sikre sektorvise forskjeller hva gjelder aktuell for uførepensjon.

Når det gjelder aktuell for arbeidsledighet gir tabellene et mindre entydig bilde.

Vurdert ut fra svarene i tabell 6b, 7, 9, og 10 er det prosentvis flere i privat sektor enn i de to offentlige sektorene som var aktuelle for arbeidsledighet da de ble pensjonert. At alle de 10 personene som hadde mulighet for gavepensjon (tabell 11) var i privat sektor, indikerer at det er kun i privat sektor at slike arbeidsledighetinsentiver er tilstede. Én tabell, tabell 8, indikerer at det er i statlig sektor andelen som er aktuelle for arbeidsledighet er høyest.

Hovedinntrykket er at det prosentvis er noen flere som er aktuelle for arbeidsledighet i privat enn i offentlig sektor, og at det mellom kommunal/fylkeskommunal sektor og statlig sektor er ubetydelige forskjeller.

Når dette er sagt, vil vi understreke at selv om forskjellene mellom privat og offentlig sektor er signifikante, er forskjellene ikke store. I ett tilfelle er prosentdifferansen 10 (tabell 7), mens prosentdifferansene ellers er 5 eller mindre. Dette innebærer videre at andelen som er aktuelle for arbeidsledighet i privat sektor fremdeles er små selv om de er større enn i offentlig sektor.

Så til spørsmålet om det er sektorspesifikke forskjeller i hvorvidt AFP avlaster uføretrygden og arbeidsledighetstrygden. Vårt svar på dette spørsmålet er underlagt de samme reservasjoner som i forrige notat, og våre konklusjoner er basert på samme beregninger og samme forutsetninger som tidligere.

I det forrige notatet kom vi til at maksimum 20 prosent, sannsynligvis færre, ville blitt uførepensjonister dersom AFP ikke hadde eksistert. Tilleggskonklusjonen, basert på analysen i dette notatet, er at det ikke er signifikante forskjeller mellom sektorene.

I det forrige notatet anslo vi at maksimum 11 prosent ville ha gått på dagpenger dersom AFP ikke hadde eksistert. Tilleggskonklusjonen, basert på analysen i dette notatet, er at det ikke er signifikante forskjeller mellom sektorene: For privat sektor er maksimum 12,8 prosent, for kommunal/fylkeskommunal sektor er maksimum 8,7 prosent, og for statlig sektor er maksimum 11,0 prosent.

TABELLER

UFØREPENSJON

Tabell 1a Viktigste grunn til at du sluttet

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Egen helse	17.4	13.6	12.1
Andre grunner	82.6	86.4	87.9
N	534	332	290
	Kji-kvadrat 4.95079	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .08413

Tabell 1b Viktigste grunn til at du sluttet

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	90.1	90.4	93.1
Nei	9.9	9.6	6.9
N	537	332	290
	Kji-kvadrat 2.20966	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .33127

Tabell 1c Viktigste grunn til at du sluttet

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Egen helse	16.7	10.0	
Andre grunner	83.3	90.0	100.0
N	30	10	13
	Kji-kvadrat 2.53097	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .28210

Tabell 2 Diskutert uførepensjon med arbeidsgiver og/eller bedriftslege.

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	90.1	90.4	93.1
Nei	9.9	9.6	6.9
N	537	332	290
	Kji-kvadrat 2.20966	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .33127

Tabell 3. Ble det søkt om uførepensjon?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	1.9	1.5	0.7
Nei	98.1	98.5	99.3
N	537	332	290
	Kji-kvadrat 1.79629	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .40733

Tabell 4. Fylt kravene til uførepensjon?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	15.8	11.1	13.5
Nei	84.2	88.9	86.5
N	501	306	275
	Kji-kvadrat 3.50230	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .17357

Tabell 5. Hva ville du vært hvis du ikke hadde blitt AFP-pensjonist

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Uførepensjonert	10.1	9.1	8.0
Annet	89.9	90.9	92.0
N	537	330	287
	Kji-kvadrat .94506	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .62342

ARBEIDSLEDIGHET

Tabell 6a Viktigste grunnene til at du sluttet?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Andre grunner	97.0	96.7	98.3
Hadde mistet jobben	3.0	3.3	1.7
N	534	332	290
	Kji-kvadrat 1.64413	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .43952

Tabell 6b Viktigste grunnene til at du sluttet?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Andre grunner	96.4	99.1	100.0
Hadde mistet jobben	3.6	0.9	
N	195	117	107
	Kji-kvadrat 5.71772	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .05733

Tabell 6c Viktigste grunnene til at du sluttet?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Andre grunner	100.0	100.0	100.0
N	30	10	13

NB: Ingen oppgir: Hadde mistet jobben, som tredje grunn

Tabell 7 Arbeider det færre der nå?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	30.9	20.5	27.8
Nei	63.9	75.6	66.9
Vet ikke	5.3	3.8	5.3
N	512	312	263
	Kji-kvadrat 12.65909	Frihetsgrader 4	Signifikans sannsynlighet .01307

Tabell 8 Eksisterer bedriften fortsatt?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	95.3	94.0	91.0
Nei	4.7	6.0	9.0
N	537	332	290
	Kji-kvadrat 6.09123	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .04757

Tabell 9 Permittert på pensjoningstidspunktet?

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	2.6	0.3	0.3
Nei	97.4	99.7	99.7
N	537	332	290
	Kji-kvadrat 11.05966	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .00397

Tabell 10 Hva ville du gjort om du ikke hadde blitt AFP-pensjonist

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Arbeidsledig	7.1	1.5	2.8
Annet	92.9	98.5	97.2
N	537	330	287
	Kji-kvadrat 17.37336	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .00017

Tabell 11 AFP-pensjonister som var aktuelle for arbeidsledighetstrygd som samtidig hadde rett til ledighetstrygd med gavepensjon

	Privat	Kommunal/ Fylkeskommunal	Statlig
Ja	1.9	1.5	2.8
Nei	98.1	100.0	100.0
N	537	332	290
	Kji-kvadrat 11.68368	Frihetsgrader 2	Signifikans sannsynlighet .00290